

Diepenbeeks

België–Belgique
PB - P.P.
3590 Diepenbeek 1
BC 10109

Natuur. *nieuws*

Adresklever

*Jaarfeest
Kerstmarkt
De Mouwkes
Dag van de natuur*

Natuurpunt Afd. Diepenbeek.

Voorzitter: Jos Ramaekers, Houbrichtsstraat 2,
Diepenbeek, 011/351583

Secretaris: Richard Vuurstaek, Zinniastraat 17,
Diepenbeek, 011/322718

Penningmeester: David Berx, De Hutten 52,
Genk, 089/247702

Milieu- en Culturele raad: Gilbert Martens, Plompaertstraat 22,
Diepenbeek, 0472/329136

Jos Paulussen, Jagersstraat 28, Diepenbeek; 011/323962

Chris Dictus, Piannesbergstraat 19, Diepenbeek; 011/ 333692

Erik Nuyts, Kempenstraat. 136, Diepenbeek; 011/332382

André Witvrouw, Dautenstraat 42, Diepenbeek; 011/324382

Woord van de voorzitter

Opnieuw is een “werkjaar” voorbij, nog enkele ontspannende activiteiten zoals de kerstmarkt en ons ledenfeest/jaarvergadering, en we kunnen de boeken weer even sluiten.

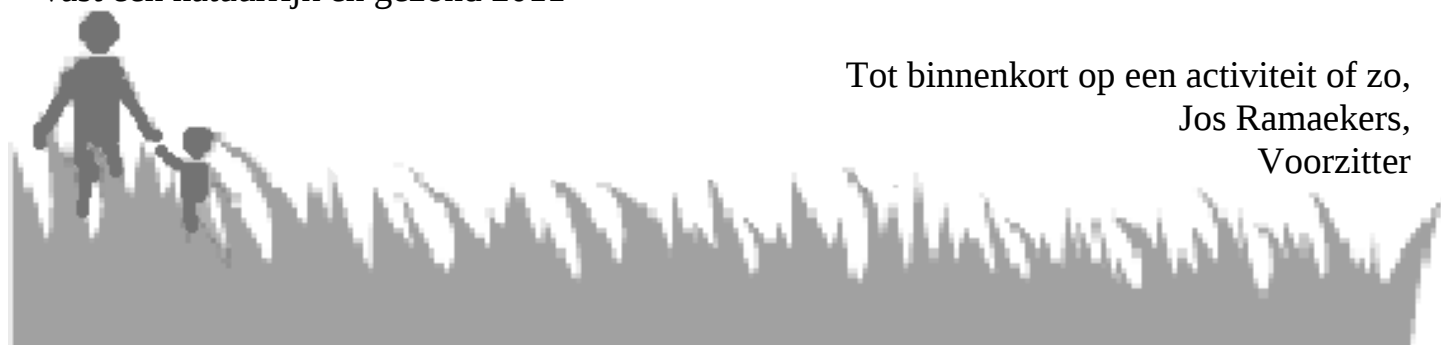
Even maar, want de plannen voor volgend jaar zijn al uitgewerkt.

Het voorbije jaar ging de aandacht vooral naar het zuiden van onze gemeente met de inrichting en feestelijke opening van Nietelbroeken. Volgend jaar zal veel energie gestopt worden in onze gebieden in de Demervallei. Financiële middelen daarvoor hebben we gevonden bij de Provincie Limburg, het gemeentebestuur en Natuurpunt Vlaanderen.

Nieuw dit jaar waren ook de beheerteams die zijn opgestart rond de Maten en de Dorpsbenden-Dauteweyers. Binnenkort willen we eenzelfde initiatief nemen in het zuiden, rond Nietelbroeken. We merken dat werken in de natuur ook in deze 21ste eeuw mensen aanspreekt als een zinvolle bijdrage aan de samenleving. Ook de “dag van de natuur” geniet van dezelfde belangstelling, aarzel dan niet om zelf ook een kijkje te komen nemen.

Aan iedereen die deze laatste Nieuwsbrief van 2010 ontvangt heeft wensen wij alvast een natuurrijk en gezond 2011

Tot binnenkort op een activiteit of zo,
Jos Ramaekers,
Voorzitter

De Mowkes;

waterkelder wordt vleermuizen(te)huis.

Diepenbeek heeft een bijzonder natuurgebied. Deze keer is het geen beemd, vijver of heide, maar een oude kelder. De ietwat oudere inwoners van Diepenbeek kennen de omgeving waarschijnlijk als "de Mowkes". Tijdens een bezoek werden er enkele overwinterende vleermuizen aangetroffen. De Mowkes, is gelegen achter de universiteit Hasselt, campus Diepenbeek.

Voor 1885 waren de inwoners van Hasselt aangewezen op water uit gegraven putten die met Demer- en Stiemerwater gevuld werden. De Demer werd hiervoor ontdebeld in een uitgegraven kanaal dat de grachten van de stadswallen van Hasselt met water voorzag. Ook het water van de Stiemerbeek werd afgeleid naar de stadswallen. Op een stadsplan van 1859 staan er 33 openbare pompen (op de putten) aangegeven. De drinkwatervoorziening, zowel voor de stokerijen, de huishoudens als de brandweer, kwam van oppervlaktewater. Rond 1850 ontdekten men dat dit water hoe langer hoe meer ondrinkbaar werd doordat er rioolwater in de grachten kwam, beerputten overliepen vanuit de vele ossenstallen, enz...

In 1885 besloot een commissie bestaande uit dokters, professoren en ingenieurs dat Stiemerwater de beste keuze was als drinkwater voor de stad Hasselt. Dat men nu net het water van de Stiemer gebruikte was geen toeval, beken die door de zandige Kempen lopen voeren veel minder vuildeeltjes mee na een hevige regenbui dan bvb de Demer. De stad kocht op het grondgebied van Diepenbeek 24 ha grond waar de stadswaterkelder werd gebouwd. Het water uit de Stiemer werd er tijdelijk opgeslagen zodat vuildeeltjes de tijd hadden om te bezinken. Daarna werd het gezuiverde water naar Hasselt geleid via een aparte bedding. Via kanalen van 40 cm breed werd dit water naar een vergaarbassin geleid vanwaar het met een stoommachine naar een hoger gelegen punt, langs de Sint Truidersteenweg, gestuwd werd. In de loop van de volgende jaren werd een distributienetwerk uitgebouwd met leidingen. Later kwamen er twee watertorens bij die nu nog in functie zijn.

Vanaf 1935 werd de vervuiling van de Stiemerbeek van dien aard dat het water ondrinkbaar werd. De oorzaak was de mijnbouw en de cités die de Stiemer als riool gebruikten. Voortaan werd water benut uit ondergrondse lagen. Hiertoe liet de stad Hasselt boren tot een waterhoudende laag op een 150 meter diepte (Maastrichtiaanse krijtlaag). Zo kreeg het moderne Hasselt zijn waterleiding. Het waterzuiveringssysteem van de Mowkes werd overbodig en na een tijdje werd het sluishuis afgebroken en de stadswaterkelder geraakte zo in onbruik en het kanalsysteem verviel. Het enige wat overbleef was een vochtige kelder. Dat laatste is nu net wat vleermuizen nodig hebben

Zij brengen hun winterslaap door in vochtige ruimtes waarin het niet vriest. De kelder werd al door vleermuizen bezocht als overwinteringplaats. Toen we het gebouw in beheer kregen waren er maar enkele delen van de kelder geschikt voor de vleermuizen. Door de bestaande openingen vroom het tijdens strenge winters binnen, wat fataal is voor de aanwezige vleermuizen. Om dit te voorkomen werd de kelder zo ideaal mogelijk in gericht voor de vleermuizen

Weekeinde van 20 en 21 november;

Dag van de Natuur.

Het is stilaan een traditie, de jaarlijkse uitnodiging om eens de handen uit de mouwen te steken in een of ander natuurgebied. Gebieden waar we nog kunnen genieten van de rust, de goede lucht en de schoonheid die de natuur ons biedt. Maar de biodiversiteit van het gebied en in het bijzonder voor de soorten die het moeilijk hebben om te overleven, is er werk aan de winkel.

Zaterdag 20 november van 14 tot 17u; De Dauteweyers.

Dit is het favoriete gebied bij onze boomkijkers. Deze Diepenbeekse mascotte verdient onze hulp, want in Vlaanderen zijn er maar 5 plaatsen waar hij nog voorkomt. Onze boomkijkers zijn bovendien de enige ten zuiden van het Albertkanaal.

Dit kleine bijzonder zeldzame kikkertje houdt van zonbeschenen vijvers zonder vis en van graslanden met braamstruiken. Om het naar zijn zin te houden moeten we regelmatig opgeschoten bomen en struiken te lijf gaan en dichtgegroeide ruigte openmaken

Wil je met je vereniging graag een keertje in de natuur werken en tegelijk de boomkikker helpen, kom dan naar de Dag van de Natuur in de Dauteweyers. Plaats van samenkomst; Parking natuurgebied aan de Sint-Servatiusstraat.

Zondag 21 november van 14 tot 17u; De Maten.

Het gebied vormt al 54 jaar een uniek natuurgebied in Diepenbeek en Genk. Volgens specialisten zijn ze één van de mooiste en compleetste heidegebieden in Vlaanderen.

Om de heide open te houden zijn er regelmatig werken uit te voeren om de verbossing tegen te gaan, overhoekjes te maaien, enz...

Voor deze werken doen we graag een beroep doen op de hulp van JOUW vereniging. Heb je interesse om met je vereniging te komen helpen kom dan op de (zon)dag van de natuur naar de startplaats op de kruising van Dillekenswijerstraat en het fietspad door de Maten.

Help de natuur en vul tegelijk je verenigingskas aan
De gemeente Diepenbeek geeft subsidies aan jeugdverenigingen

Per persoon, per gewerkt uur, in de natuur.

Meer info en inschrijving voor dag van de natuur

Jos.ramaekers@compaqnet.be of 0477 476 963

Bulbophyllum cruttwellii, één van de Vele orchideeën uit Nieuw Guinea.

Vrijdag 17 december;

Ledenfeest.

Als afsluiter van het werkjaar is er ons ledenfeest. Ditmaal zijn we erin geslaagd een speciale spreker te strikken. Wie het korte “droge” officiële gedeelte met de cijfers, het jaaroverzicht en de plannen voor het volgende jaar trotseert wacht een beloning in de vorm van een gezellige babbel met kaas en wijn, en een unieke reportage over natuur, orchideeën en mensen in Nieuw Guinea, gebracht door Paul Noben, de organisator van het orchideeënweekend in Alden Biesen, inwoner van Diepenbeek en één iemand die nog echt op expeditie gaat.

Noteer alvast 17 december, zaal Terlogt van 20u tot 22u30, in uw agenda.

Zaterdag 11 december;

Kerstmarkt.

Ook dit jaar is natuurland weer van de partij op de kerstmarkt. Iedereen is uitgenodigd om onze stand te bezoeken. We brengen dit maal naast het traditionele bier en soep, ook heel wat leuke cadeautips mee uit de natuurland winkel van Kiewit

UITNODIGING

BIODIVERSITEITSLEZING

Think globally, act locally and change personally

Onze aarde heeft koorts! Als gevolg van ons menselijk handelen, verandert het klimaat erg snel, met desastreuze gevolgen. Ook met de biodiversiteit, onze natuur, gaat het allesbehalve goed. Soorten planten en dieren sterven momenteel 1000 keer sneller uit dan ooit gerapporteerd.

Om aandacht te vragen voor deze problematiek werd het jaar 2010 uitgeroepen tot internationaal jaar van de biodiversiteit door Ban Ki Moon, secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Bestaat er een verband tussen klimaatverandering en biodiversiteit? En is het nu allemaal zo erg dat soorten uitsterven? En zo ja, kunnen we er dan nog iets aan doen? Hoe pakken we dit dan best aan? Moeten we een prijs plakken op natuur? Kunnen we in Limburg iets doen...?

Tijdens deze presentatie tracht Ignace Schops antwoorden te geven op de gestelde vragen en op de problematiek van de biodiversiteit. Misschien heb je dan wel ‘goesting’ om jouw steentje bij te dragen... Want biodiversiteit gaat over leven, ons leven!

Woensdag 17 november 2010 om 20.00 uur; Auditorium H6 – U Hasselt; Vrije toegang.

2010 Internationaal Jaar van de Biodiversiteit

Paddenstoelenwandeling in Nietelbroeken.

3 oktober gids; Boeykens R.

Na een korte uitleg over de indeling en de voortplanting van de paddenstoelen, vertrok een 18 koppige groep onder een stralende zon. De wisselwerking tussen kenner Vangrinsven j. en onze gids was perfect. En zo konden volgende soorten gedetermineerd worden.

Gekraagde aardster
Week oorzwammetje
Narcisridderzwam
Smeerwortelmycena
Slijmerige bleke bundelzwam
Zwerminktzwam
Porfieramaniet
Broze russula
Geel-witte russula
Rode kleibosmelkzwam
Krulzoom
Gele knolamaniet
spikkelsteelridderzwam
Zwart-witte veldridderzwam
Gewezzwam
Parelstuifzwam

ruig elfenbankje
eikenblad collybia
bleke franjehoed
gesteelde aardappelbovist
heksenschermpje
chloormycena
kaneelkleurige melkzwam
maisbrood
knolparasolzwam
gordijnzwam
berijpte russula
bossatijnzwam
vlekplaat
satijnvezelkop
elfenschermpje
berkenboleet Paarse

wijnrode fluweelboleet
bruin-rode fluweelboleet
verkleurde kamrussula
vliegenzwam
gewone zwavelkop
tranende franjehoed
reuzenbovist
grijze buisjeszwam
botercollybia
radijsvaalhoed
roodbruine slanke amaniet
witte satijnvezelkop
kale inktzwam
gele spleetvezelkop
plooihoedstuifzwam

We leerden dat er in België ca 150 soorten russula's zijn. Naast het uitzicht is ook de geur, ja zelfs de smaak en de kleur van de sporen, belangrijk om een soort te herkennen. Bij twijfel of grote gelijkenis is verder microscopisch onderzoek nodig waarbij o.a. de vorm van de sporen word bekeken.

Sinds het uitkomen van de Limburgse paddenstoelengids zijn er ongeveer 600 nieuwe soorten ontdekt in Limburg door de LIKONA paddenstoelenwerkgroep. De meeste van die paddenstoelen zijn gevonden in Nietelbroeken.

Rond 16u30 werd de wandeling afgesloten met een deugdende verfrissing.
Bedankt Ronny en Jean en tot volgend jaar.

Voor meer sfeerbeelden en info zie onze website; www.natuurpuntdiepenbeek.be

Onze natuurgebieden.

De Dorpsbenden-Pomperik: Graslanden worden natuur voor iedereen.

Situering; centrum Diepenbeek, hoek Verbindingslaan en de Demer.

Grootte: 38 ha, Beheerder: Jos Paulussen, 011/323962

Nietelbroeken: Sprookjesbos in Diepenbeeks Haspengouw.

Situering; Zuid-Diepenbeek grensoverschrijdend met Kortesseem en Hasselt.

Grootte: 66 ha, Beheerder Jos Ramaekers, 011/351583

De Dauteweyers: Industrieel patrimonium wordt weer natuur.

Situering; Lutselus, St-Servatiusstraat.

Grootte: 11 ha, Beheerder: André Witvrouw, 011/324382

De Maten: Natuurparel van midden Limburg.

Situering; Noord-Diepenbeek grensoverschrijdend met Genk.

Grootte: tot. 231 ha, Beheerder Diepenbeeks gedeelte: David Berx, 089/247702

De Mowkes: Voormalige waterkelder wordt vleermuizen (t)huis.

Situering; op de universitaire campus Diepenbeek aan de Stiemer.

Den Elst: Natuuroase in een landschap van monoculturen.

Situering; ten noorden en langs de autosnelweg, tussen de gehuchten het Crijt en het Reitse.

Grootte: 5 ha, Beheerder: (nog in overleg).

De Sluisbenden: (natuurontwikkelings gebied).

Situering; ten westen van de universitaire campus, langs de Demer.

Grootte: 5 ha, Beheerder: (nog in overleg).

Beheersteam.

In het natuurgebied “De Maten” en sinds kort ook in “De Dorpsbenden” zijn er beheersteam actief. Het is de bedoeling om op vaste tijdstippen beheerswerken uit te voeren in het desbetreffende gebied. Voor de Maten is dat elke tweede zaterdag van de maand en voor de Dorpsbenden elke derde zaterdag. Samenkomst telkens om 14u. Einde is voorzien om 16u. Plaats van samenkomst; voor de Maten; kruising Dillekensweyerstraat en het Fietspad.

voor de Dorpsbenden; parking aan de visvijver, Pomperikweg.

Dus iedereen die tijd en goesting heeft om de handen uit de mouwen te steken voor de natuur, is van harte welkom.

Voor meer info E-mail; voor de Maten; davidberx@pandora.be.

voor de Dorpsbenden; jos.paulussen1@telenet.be

Activiteitenkalender 2011

Zondag 9 januari: *Winters heidelandschap in de Maten.*

Samenkomst om 14u op de parking “de Pengel” aan de havenlaan aan het Albertkanaal.
Laat je verwarmen door de glühwein tijdens de pauze.

Zondag XX februari: *Uitstap naar Zeeland (Nederland).*

Vertrek om 08u op de carpoolparking aan de E313 te Diepenbeek.
Overwinterende watervogels aan zee en duin. **(vooraf inschrijven)**

Zondag 13 maart: *Winter aan het Schulensmeer.*

Samenkomst om 13:30u op de carpoolparking aan de E313 te Diepenbeek.
Op zoek naar wintergasten.

Zondag 3 april: *Lente in Nietelbroeken.*

Samenkomst om 14u op de hoek van de Tichelerij- en de Kruisstraat.
Voorjaarsbloeiërs in vochtig haspengouw.

Zondag 17 april: *Ochtendwandeling in de Maten in de “week van de aarde”.*

Samenkomst om 06u op de parking WAAR??
Vogel- en andere morgengeluiden, met nadien ontbijt. **(vooraf inschrijven)**

Zondag 22 mei: *Opening van de Dorpsbemden na de winterwerken.*

Samenkomst om 14u op de parking aan de visvijver, pomperikweg.
Natuurherstel in ons eigen natuurgebied.

Zondag 7 augustus: *Vlinder mee in de Sluisbemden.*

Samenkomst om 14u op de hoofdparking van de universiteit campus Diepenbeek.
Vind, zie en leer vlinders en ander klein spul kennen.

Zaterdag 27 augustus: *Nachtwandeling in de Dorpsbemden.*

Samenkomst om 20u aan de kantine aan de visvijver, pomperikweg.
Vleermuizen, nachtvlinders en andere zien en horen.

Zondag 4 september: *Heidewandeling in de Maten.*

Samenkomst om 14u op de parking “de Pengel” aan de havenlaan, aan het Albertkanaal.
Bloeiende heide, een oeroud landschap.

Zaterdag 17 september: *Nachtuitstap naar de Ardennen.*

Samenkomst om 08u op de carpoolparking aan de E313 te Diepenbeek.
Op zoek naar de das en misschien ook andere typische bewoners. **(vooraf inschrijven)**

Zondag 2 oktober: *Kabouterwandeling in de Broekbosvijvers.*

Samenkomst om 14u aan het CC van Lutselus op de Pastorijstraat.
Paddenstoelen in alle maten, kleuren en geuren.

Zondag 16 oktober: *Nacht van de duisternis in Nietelbroeken.*

Samenkomst om 19u op de parking WAAR??
Op zoek naar nachtdiertjes met de zaklamp.

Zaterdag 19 november: *Dag van de natuur.*

Beheerswerken in een natuurgebied te Diepenbeek. Iedereen welkom.

Vrijdag 16 december: *Ledenfeest.*

Afspraak om 20u in zaal Terlogt aan de Helstraat te Diepenbeek.